

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det svenska musikundret

Ungdomars kunskap om det svenska musikundret
och hur skolan arbetar med musik

Karin Delkvist

LAU390

Handledare: Adam von Schéele

Examinator:

Rapportnummer:

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: Det svenska musikundret – ungdomars kunskap om det svenska musikundret och hur skolan med det.

Författare: Karin Delkvist

Termin och år: VT 2012

Kursansvarig institution: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Adam von Schéele

Examinator:

Rapportnummer:

Nyckelord: Det svenska musikundret, skola, ungdomar, musik, undervisning, ungdomskultur

Sammanfattning: Syftet med arbetet är att undersöka svenska ungdomars kunskaper om det svenska musikundret. Vidare synas skolans sätt att arbeta med musik. Studien har genomförts med hjälp av enkätundersökning. Under arbetet granskas även skolans styrdokument.

Resultatet visar att de flesta ungdomarna i denna undersökning inte har någon uppfattning om det svenska musikundret. De som dock har det har till större delen fått den informationen från olika media som internet, radio och TV. ABBA är det band och *Mamma mia* den låt som flest ungdomar relaterar till det svenska musikundret. Resultaten visar att skolan till viss mån arbetar med musik som kunskapsverktyg. I de fall inom den musik som är en del av elevernas ungdomskultur samt de olika kulturer som finns inom musik. I båda fallen var det vanligast att man lyssnade på musiken i skolan som inläring. Däremot är det svårt att säga hur det därefter har följts upp då endast en mindre skara säger sig ha diskuterat det i klassen eller läst om det. Undersökningen visar att förutom att vara med vänner och familj är musiklyssnande det som ungdomar mest gillar att göra. Denna information är något som skolan kan använda sig av i framtiden. Skolan bör inte vara frånskild denna del av ungdomskulturen utan snarare använda sig av den.

Innehåll

1. Inledning.....	2
1.2 Bakgrund.....	2
1.2.3 Ursprunget och tiden fram till senaste sekelskiftet.....	3
1.2.4 Det svenska musikundret efter millennieskiftet.....	3
1.2.5 Förklaringsmodeller till det svenska musikundret.....	4
1.2.6 Sammanfattning om det svenska musikundret.....	5
1.3 Syfte och frågeställningar.....	5
2. Källmaterial och metoder.....	6
2.1 Enkätundersökningen.....	6
2.2 Skolorna.....	6
2.3 Ungdomarna.....	7
2.4 Alternativa tillvägagångssätt.....	8
2.5 Reliabilitet och validitet.....	8
3. Forskningsläge och skolans styrdokument.....	9
3.1 Forskningsläge.....	9
3.1.1 Musiken roll som identitetsskapare.....	9
3.1.2 Musikens roll i gruppen.....	11
3.1.3 Musiken som språk.....	12
3.1.4 Musikens roll i skolan.....	13
3.1.5 Sammanfattning av musikens olika roller för ungdomar.....	15
3.2 Skolans styrdokument.....	15
3.2.1 Skolans roll som identitetsskapare.....	15
3.2.2 Skolans roll i samhället.....	16
3.2.3 Sammanställning av styrdokument.....	17
4. Resultat.....	19
4.1 Hur definierar unga (12-14 år) det svenska musikundret?.....	19
4.2 Varifrån kommer ungdomars kunskaper om det svenska musikundret?.....	22
4.3 På vilket sätt arbetar skolan med det svenska musikundret?.....	24
5. Diskussion och analys.....	26
5.1 Analys kring ungdomars uppfattning och var den kommer ifrån.....	26
5.2 Analys på hur skolan arbetar med musik.....	27
5.3 Slutdiskussion.....	29
5.4 Förslag till vidare forskning.....	29
Källor och litteratur.....	30
Bilaga enkätfrågor.....	33

1. Inledning

När du hör uttrycket det svenska musikundret vad tänker du på då? Många av oss relaterar det till svenska storheter som ABBA, Roxette och Ace of Base. Dessa är några av de band som lyckats bli stora även utomlands. Sverige verkar trots sin ringa storlek göra ett relativt stort avtryck på det globala musiklandskapet. Tolkningen av uttrycket kan bero på allt ifrån ålder och erfarenhet till etnicitet och intresse. Fenomenet har undersökts, både i utbildningsvetenskapliga syften men även i form av ideologiskt egenintresse. Vad är vitsen med ännu en undersökning kring fenomenet? Skälet är att slutresultatet denna gång inte vill komma fram till en förklaringsmodell till varför det ser ut som det gör för den svenska musikbranschen idag. Resultatet skall snarare kunna visa vad ungdomar har för uppfattning kring fenomenet. Önskan är att finna deras tolkningar av det svenska musikundret.

Uttrycket är ett svenskt fenomen och därigenom en del av det svenska kulturarvet. Det vore rimligt att detta är något som bör tas upp i skolans undervisning. Det är en företeelse som många ungdomar hört eller kommer att höra talas om och därmed något som skolan borde ta upp. Fenomenet har ett stort utbildningsvetenskapliga värde. Vad musiken har för roll i ungdomars identitetsskapande är en intressant funktion att undersöka, i detta fall det svenska musikundrets. Detta är viktigt av den anledningen att ungdomar är viktiga. Genom att få en bredare insikt i ungdomar och deras uppfattningar kring fenomenet skapas ett öppnare lärandelandskap. Det finns så mycket man kan lära sig genom musiken. Den är bärare av, förutom musikkulturen i sig, historia, kultur, känslor, värden och information av olika former.

Det svenska musikundret är bara en av alla de ämnen som man kan arbeta med i skolan för att ge eleverna en större uppfattning om sin nutid.

Ungdomars uppfattning kring fenomenet är ett ännu outforskat område. Därför är det av stor vikt att undersöka den då skolan skall spegla det samhälle som den är en del av. Detta samhälle har en musikexport som enligt många är genuin för landet. Därför har den en utbildningsvetenskaplig betydelse som bör uppmärksammas och diskuteras i skolan. Inte bara under musiklektionerna utan även samhälls- och historiektionerna. Musiken kan vara ett av de sätt som unga kan närma sig samhällslivet på. Musiken kan där komma till nytta som inkörspport till deltagande i samhället för många. Därför skall den inte förringas som endast något njutningsfullt man kan tillägna sig. Inte heller endast som ett oklart praktiskt ämne. Den skall även fungera som ett verktyg i det pedagogiska arbetet. Musiken har ett större värde än bara det man kan förnimma med hörseln.

1.2 Bakgrund

För att tydliggöra vad det är för fenomen som skall undersökas kommer nu en redovisning. Detta ges för att du som läsare skall få en bättre uppfattning kring ämnet. Frågan som inte kommer att besvaras här är mer av det filosofiska slaget. Den frågan är om det svenska musikundret finns och i så fall när det uppkom. Således kommer jag för att göra texten mer begriplig utgå från att det existerar samt att det har någon början. Detta är ingen privat åsikt eller ståndpunkt utan snarare ett sätt att tolka fenomenet för en mer lättförståelig kartläggning.

Fenomenet kommer presenteras kronologiskt. Dock kan beröringspunkterna vara detsamma då många förklaringsexempel härleder till någon form av "start" eller "födelse". Därefter redovisas några förklaringsmodeller kring fenomenet. Avsnittet avslutas med en kort sammanfattning.

1.2.3 Ursprunget och tiden fram till senaste sekelskiftet

Det är svårt, om inte omöjligt att hitta en specifik tidpunkt då Sverige tog steget in i musikhjälsmarknaden. Den enda som vågar hävda en tidpunkt för en ”födelse” av fenomenet är Anders Jonsson som i *Dagens Nyheter* skriver om detta. Huvudförklaringen är enligt honom pionjärer. Han hävdar att det svenska musikundret föddes den 6 april 1974. Den dagen vann ABBA europeiska schlagerfestivalen i Brighton. Samma dag klättrade Björn Skifs till förstaplatsen på Billboardlistan med *Hooked on a feeling*. Han hävdar även att anledningen till att ABBA rönt fortsatta internationella framgångar och inte Björn Skifs är entreprenören och visionären Stikkan Anderson.¹

För att få en uppfattning om när Svenska artister blev en del av populärmusiken i världen kan man se på den Amerikanska Billboard listans ”hot 100”. Listan rankar de för tillfället 100 populäraste sångerna i USA. Sju gånger har en svensk låt legat där på förstaplats. Först var som nämnts Björn Skifs, därefter kom ABBAs framgång med *Dancing queen* (1976) följt av Roxette med *The look* (1989), *Listen to your heart* (1989), *It must have been love* (1990), *Joyride* (1991) och slutligen senast Ace of Base med låten *The sign* (1993).² Men detta ger en inte helt rättvis bild på hur det egentligen ser ut då den endast räknar med Svenska artister och produktioner. Listan tar inte upp de svenska låtskrivare eller producenter som jobbar för utländska artister.

Hemsidan www.foretagsamheten.se menar att det på många sätt är Stikkan Anderson (1931-97) som skapade förutsättningarna och därmed lade grund till hur det ser ut idag. De menar att upplevelseindustrin idag är större än någonsin och fenomenet inte bara bygger på de större artisterna som ABBA, Ace of Base och Roxette. De nämner även Musikproducenten Max Martin samt videoproducenten och regissören Jonas Åkerlund. Dessa har båda engagerats av större artister som till exempel Backstreet boys, Britney Spears, Madonna, Lady Gaga samt Beyonce. Alla dessa artister har också legat på Billboardlistan.³

1.2.4 Det svenska musikundret efter millennieskiftet

Nyligen kom en färsk rapport av Linda Portnoff & Tobias Nielsens (2012) som har mätt den svenska musikmarknaden ur ett ekonomiskt perspektiv. Den visar att Sverige trots sin ringa storlek väger tungt i det globala, när det gäller musik, om man räknar landets upphovsrättsliga inkomster i förhållande till landets folkmängd. De kommer fram till att Sverige är störst internationellt då de svenska upphovsrättsliga intäkterna motsvarar 132 kronor per invånare och år. Det är nästa dubbelt så mycket som Storbritannien som ligger på andra plats med 75 kronor per invånare. USA och Kanada ligger på ett ännu lägre värde då de har ett snitt på 39 kronor per invånare.⁴

Ekonomiforskarna Joel Waldfogels & Fernando Ferreras visar ett annat sätt att undersöka detta. Deras resultat visar att Sverige relaterat till BNP är världens mest framgångsrika land inom topplistemusik. Detta kom de fram till genom att undersökta varje titel på försäljningslistorna i 22 länder från 1960 till 2007. Sedan jämfördes resultatet med ländernas ekonomier. Undersökningen kom dock fram till att den globala musikmarknaden domineras av USA med 51 procent av världens topplistemusik.⁵ Trots att dessa uträkningar emellertid talar för Sveriges fördel ger inte heller detta

1 Jonsson Anders (2000)

2 Billboard hot 100 (2012)

3 Foretagsamheten.se, Startade det svenska musikundret (u.å.)

4 Portnoff & Nielsen (2012) s. 29

5 Waldfogel & Ferreira (2010) i Portnoff & Nielsen s. 35

en helt rättvis bild på hur det egentligen ser ut. Om man ser på Stims inkommande penningflöde från andra länder ligger USA, Tyskland och Storbritannien i topp. Men vänder man på bilden så betalar Sverige ändå ut hela fyra gånger så mycket i framföranderättigheter till USA än de gör till Sverige.⁶ Men i förhållande till folkmängd ligger Sverige ändå högre än USA. Då det är det svenska musikundret som skall redovisas och inte BNP eller folkmängd, skall intresset riktas mot den svenska musikexporten som den ser ut idag. Portnoff & Nielsens rapport visar på goda resultat för den svenska musikexporten som för år 2010 uppgår till ca 622 miljoner.⁷

1.2.5 Förklaringsmodeller till det svenska musikundret

Det svenska musikundret har förändrats på grund av att både media, IT och sättet vi tillskansar oss musik på har förändrats. Uttrycket har inte samma förklaringsmodell eller betydelse idag. Detta är något som Erik Lövmö Jonsson tar upp i en artikel i kulturmagasinet *Benshi*. Han tycker sig se ett paradigmskifte och skiljer på ”det svenska musikundret (då)” och ”det svenska musikundret 2.0”. Han hävdar att fenomenet har förändrats de senaste tio åren. Fram till nittioalet bestod det mest av konventionella popgrupper som ABBA, Roxette och Ace of Base. Nu ser han en förändring då mindre traditionella band på mindre bolag röner framgång utanför Sveriges gränser. Samtidigt kommer de största ekonomiska framgångarna av professionella låtskrivare som Max Martin och RedOne. Det kommer en ny generation och tar över stafettpippen efter Björn och Benny. På detta vis har alltså Svensk musikexport blivit både bredare och smalare. Han säger också att det inte hade sett ut som det gör idag, om det inte hade varit för det som tidigare hänt.

År 2010 skedde det enligt honom någonting historiskt. Fyra av de tio översta låtarna på Billboardlistan var skrivna av en och samma låtskrivare. Denna låtskrivare var svensken Max Martin. Det var enligt Olsson en otrolig bedrift som inte hänt på 46 år, då The Beatles hade sina framgångar. Han påstår att fenomenet idag representeras av flera olika industrier. Som exempel nämner han musikproducenter och musikvideoregissörer. Han nämner producenterna Denniz Pop och hans lärning Max Martin som de mest framgångsrika. De har skrivit hits till Britney Spears, Pink och Katy Perry. Artister som alla har sålt miljontals album. Han hävdar att den kommunala musikskolan får alldeles för stor uppmärksamhet. Enligt honom är det inte tragglande av *lilla snigel* på flöjt som skapar de större artisterna. Han presenterar tre olika förklaringar till fenomenet. Det första är den inhemska traditionen av kreativ och teknisk innovation. Det andra går enligt honom att finna i vistraditionen och den melodiska folkmusiken. Den tredje förklaringen ligger i svenskarnas iver att anamma den anglosaxiska kulturen. Samtidigt menar han att man inte bara kan gå på en förklaringsmodell, utan att man snarare kan hitta förklaringen i flera variabler.⁸

Musikvetaren Patrik Sandgren på Lunds Universitet har för svenska samfundet för musikforskning (SSM) skrivit en artikel som analyserar fenomenet på ett annat sätt. Även han tar upp ABBA och Stikkan Anderson som grundläggande gestalter för svensk musik idag. Men hans arbete undersöker framför allt melodierna i några av de svenska hitlåtarna. Här jämför han det med ”retramsan”, eller ”skvaller byta bing bång”-melodien. Han tar upp Robyns hit *Do you really want me* som är helt uppbyggd på ”retramsan”. Han framhåller även Björn Skifs låt *Hooked on a feeling* samt Roxettes *Listen to your heart* som exempel. Han ser en parallell mellan de ramsor som är en del av barns musikaliska- och språkliga redskap och svensk popmusik.⁹

6 Portnoff & Nielsen (2012) s. 33

7 Portnoff & Nielsen (2012) s. 31

8 Lövmö Jonsson Erik (2010)

9 Sandgren Patrik (2000)

1.2.6 Sammanfattning om det svenska musikundret

För att sammanfatta detta kan man se vissa grupper och personer som nämns mer frekvent. Några av personerna är Stikkan Anderson, Max Martin, Björn Skifs samt Björn Ulvaeus och Benny Andersson. Men även Jonas Åkerlund, Denniz Pop, Robyn och RedOne ges som förslag. De grupper som tas upp är ABBA, Roxette och Ace of Base. Globalt kan inte Sverige mäta sig med till exempel USA. Men i förhållande till storlek, BNP och folkmängd är Sverige ett av de länder som ligger främst inom export av musik. Teorierna kring anledningen till fenomenet är svenskars kreativitet och tekniska kunnande. Även den svenska visstraditionen nämns samt svenskars fallenhet att anamma den anglosaxiska kulturen. En annan teori tar upp typiska melodier i svenska hitlåtar och drar en parallell till ”retramsan”.

1.3 Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med denna undersökning är att undersöka tankarna kring det svenska musikundret hos ungdomar i lägre tonåren (12-14 år). Genom detta önskar jag kunna få en bredare kunskap kring den ungdomskulturen som de lever i. Vidare vill jag ta reda på varifrån denna uppfattning kommer ifrån. Meningen är även att undersöka skolans roll i deras uppfattning kring ämnet. Här skall inte musikaliteten eller musikutövandet granskas, utan snarare kunskapen kring ämnet. Viljan är att undersökningens resultat skall öppna för nya infallsvinklar kring ämnet. För att uppfylla detta syfte har tre frågor formats som behöver förklaring. Detta kommer ske genom studier av tidigare forskning samt empiriska undersökningar med elever i den tidiga tonåren. Frågorna kommer att besvaras med hjälp av enkätundersökningar. De tre frågeställningarna lyder:

- Vilken kunskap har unga (12-14 år) om det svenska musikundret?
- Varifrån kommer ungdomars kunskaper om det svenska musikundret?
- På vilket sätt arbetar skolan med det svenska musikundret?

Resultatet kommer att representera svenska ungdomars tankar kring frågorna. Undersökningen har inte som mål eller avsikt att ge några slutgiltiga eller säkra svar. Snarare skall arbetet ses som ett inlägg i debatten om ämnet. Även syna musikens roll i skolan och vad den kan ge individen eller samhället. Önskan är att fler kan få upp ögonen för musiken som kunskapsförmedlare, både i det privata och i skolan värld. Resultatet kan ses som ett bidrag till både den kunskapsvetenskapliga samt den musikvetenskapliga forskningen. Till hjälp för att formulera ett syfte och lägga upp metoden till arbetet som helhet har Lotte Rienecker och Peter Stray Jörgensens bok, *Att skriva en bra uppsats*¹⁰ används.

10 Rienecker Lotte m.fl.(2008)

2. Källmaterial och metoder

Detta avsnitt kommer att redovisa de metoder som använts för att besvara mina frågeställningarna. Detta har gjorts med utgångspunkt från *Metodpraktikan*¹¹. Nedan klarläggs tillvägagångssätten samt upplägg för undersökningen. Först kommer en redogörelse för de enkätundersökningarna som gjorts. Efter detta motiveras och förklaras de val av skolor som är med i undersökningen. En förklaring till varför valet av ungdomar föll på årskurs 7 presenteras sedan. Här presenteras även alternativa tillvägagångssätt till denna undersökning. Avsnittet avslutas med en diskussion om undersökningens reliabilitet och validiteten. Resultatet från enkätundersökningen redovisas sedan i (kapitel fyra). Under hela arbetets gång har Jan Carle och Lennart G Svenssons *Redovisning för examensarbetets upplägg*¹² använts för att forma arbetets upplägg.

2.1 Enkätundersökningen

Undersökningen gjordes med enkäter där svarsalternativ skulle kryssas för. Alla elever som var delaktiga i undersökningen fick information om att det var en undersökning om ungdomskultur. De blev också informerade om att det inte fanns några rätt eller fel svar. Målet var snarare en önskan att få deras egna tankar och erfarenheter kring ämnet. Medvetet nämndes inget innan undersökningen om musik eller det svenska musikundret, för att inte göra någon påverkan på resultatet.

Vissa frågor var formulerade med olika svarsalternativ som eleverna kunde kryssa för. Andra frågor var utan svartalternativ där de själva fick fylla i vad de tyckte. Vilka frågor som har svarsalternativ eller inte förklaras i redovisningen. I de frågor med svarsalternativ kunde de också välja att kryssa för alternativet ”annat”. De blev där ombudda att motivera vad ”annat” var. I detta fältet har många skrivit ”jag vet inte” eller helt sonika satt dit ett frågetecken. I de fall där eleven lämnat fältet tomt har det tolkats som att den inte har en uppfattning om frågan som ställts.

Hade frågorna undersökts via intervjuer hade svaren blivit djupare och frågorna skulle ha kunnat vara mer komplicerade. Kanske hade man fått ta del av tankegångar från ungdomarna som inte går att nå i en enkätundersökning. Dock skulle inte lika många ungdomar kunna deltagit i intervjuer. Därmed hade inte materialet varit lika tillförlitligt då det endast speglat tankarna hos några få. Fördelarna med enkäter är att man kan nå ett bredare deltagande och därmed få ett mera validerat material. Motivet till att utföra undersökningen med enkäter istället för intervjuer ligger alltså i intresset att få ett kvantitativt resultat. Enkäten som helhet ligger som bilaga i slutet av arbetet.

2.2 Skolorna

Fem skolor valdes ut för att representera olika delar av Sverige och därmed representera en bredd av svenska ungdomar. Skolorna är valda utifrån geografi och styrelsesätt. Med det menas att de representerar både landsbygd, stad, friskola och kommunal skola. Skolorna är också valda utifrån olika sociokulturella delar av Sverige. Pedagogerna och rektorn på de olika skolorna hade innan enkätundersökningen tagit del av formuläret och godkänt frågorna. Allt som allt är det 80 stycken elever från fem olika skolor som ligger till grund för materialet i resultatredovisningen. Var skola representeras av 16 stycken sjundeklassare som har varit med att delat sina tankar kring ämnet.

11 Esaiasson Peter m.fl (2003)

12 Carle Jan &Lennart G Svensson (2012)

Representativiteten hade med fördel kunnat varit bredare. Detta är något som uppmantras i eventuella liknande undersökningar framöver. Detta för att ge en ännu klarare bild av svenska ungdomar och deras kultur. De fem olika skolorna som deltog i undersökningen var:

Landsbygdsskola

Den första skolan ligger på landsbygden och är en kommunal skola. Den har ingen specifik pedagogik och har skolverksamhet från förskola upp till årskurs nio. Skolan har drygt 130 elever.

Tätortsskola

Skolan nummer två ligger i en tätort och är en kommunal skola. Den har ingen specifik pedagogik och har skolverksamhet från årskurs 3 till 9. Den delen av skolan som har årskurserna 7-9 består av 225 elever och är upptagningsområde för kommunens många mindre skolor som har upp till årskurs 6.

Närkommun till större kommun skola

Den tredje skolan är en friskola som ligger i en närkommun till en av Sveriges större kommuner. Skolan arbetar med en specifik pedagogik. Den bygger på en övertygelse att barnet strävar efter att utveckla sig själv och därför skall få arbeta så fritt som möjligt. På skolan går drygt 330 elever och den har verksamhet från förskola upp till årskurs nio.

Förorts skola

Fjärde skolan är en kommunal skola. Den har ingen specifik pedagogik. Den har skolverksamhet från förskoleklass upp till årskurs 9. Skolan har ca 400 elever med olika bakgrund och ligger i en förort till en av Sveriges större kommuner. Mer än en tredjedel av eleverna på skolan har bott i Sverige i mindre än fyra år.

Större stadsskola

Den femte skolan är en friskola med specifik pedagogik. Denna pedagogik använder sig mycket av bild och form. Skolan har drygt 250 elever och är centralt belägen i en av Sveriges större städer. Skolan har verksamhet från förskola upp till årskurs 9.

Meningen är inte att jämföra de olika skolorna med varandra, utan snarare se dem som en helhet som skall representera Sveriges sjundeklassare. På detta vis kommer man alltså inte göra någon jämförelse mellan exempelvis eleverna från landsbygdens uppfattningar i förhållande till elever från större städernas uppfattningar. De svar och resultat som nedan redovisas är således en enhet och kommer inte att redovisas var för sig.

2.3 Ungdomarna

Anledningen till att välja elever i de tidiga tonåren, i detta fall årskurs 7, som undersökningsobjekt är att de ligger i gråzonen mellan barn och vuxen. Det är i just denna period som jag önskar undersöka deras uppfattningar närmare. De är i en fas i livet där den närmsta gruppen och dess kultur är som viktigast. Många gånger är det kamratgruppen som ungdomen tillhör som sätter prägel på dess identitet. Kamratgruppen kan förutom vänskap hållas samman av musik, sport, kläder eller andra delade fritidsintressen.

Då skolan är en stor del av ungas vardag skall den också hjälpa till att guida eleven i sitt identitetsskapande. De är mitt i sitt sökande och testar på olika sätt att uttrycka sig såväl fysiskt som

verbalt. De är till viss del påverkade av musiken de tar till sig eller får ta del av. Genom denna undersökning önskas ett resultat som kan underlätta för pedagoger och lärare i deras profession och daglig kontakt med ungdomar. Ju mera man får ta del av deras vardag och verklighet desto lättare är det att möta dem på deras villkor.

2.4 Alternativa tillvägagångssätt

Urvalet är ringa, rent empiriskt, men det är en ansats till att representera olika delarna av hela Sverige och därigenom representera svenska ungdomar. Önskan vore att göra undersökningen på fler skolor samt med flera klasser, för att på det viset, i resultaten, komma närmare hur det förhåller sig i verkligheten. Förslagsvis skulle undersökningen också kunna genomförts med olika årskurser från sjunde klass och uppåt för att på det viset se om elevernas erfarenheter och uppfattningar kring ämnet förändras. Denna undersökningen har valt att undersöka ett specifikt kulturfenomen som är genuint för Sverige, det svenska musikundret. Men detta är bara ett av oändligt många frågor inom kulturen som man kan undersöka hos ungdomar.

2.5 Reliabilitet och validitet

För resultatets tillförlitlighet är det viktigt att ställa sig två frågor. Mäts rätt saker (validitet) samt mäts de sakerna rätt (reliabilitet)? Enligt Stukát är reliabiliteten ”mätningens motstånd mot slumpens inflytande”¹³ Resultatet blir därför sällan helt tillförlitligt. Han förklarar även validitet som att välja rätt mätinstrument för det man vill mäta. Rätt frågor måste ställas för få validitet.¹⁴ Syftet är följaktligen att undersöka ungdomars tankar kring fenomenet samt skolas roll för deras uppfattning. Genom att undersöka ungdomars egna uppfattning kring fenomenet får man en bild av deras verklighetsuppfattning. Detta istället för att läsa skolans egen plan eller fråga pedagogerna på skolan. På detta vis får man fram relevant fakta för syftet och därmed bättre reliabilitet.

Tillförlitligheten och därmed reliabiliteten i mätningen är dock något man bör resonera kring. Svarens sanningshalt ligger i att resultatet skall bli detsamma vid upprepade mätningar, oberoende vem som utför testet. Det är också av stor vikt att resonera kring sanningshalten i ungdomarnas svar. Vissa av frågorna hade svarsalternativ, vilket gör det svårt att hävda den absoluta reliabiliteten. Det finns en möjlighet att resultatet skulle kunna se annorlunda ut om ungdomarna inte hade fått dessa svarsalternativ. Dock är utformningen som den ser ut motiverat i de hänseende att alla deltagande får samma premisser. Alltså kan arbetet utföras igen med samma resultat, oberoende av vem som utför testet?

13 Stukát Staffan (2005) s 125

14 Stukát Staffan (2005)

3. Forskningsläge och skolans styrdokument

För att tydliggöra upplägget för den teoretiska delen som granskar forskningsläget samt vad som står i skolans styrdokument kommer här en förklaring. Inspirationen att forma upplägget på detta vis kommer från boken *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap* av Staffan Stukat.¹⁵

I den första delen tar jag upp olika teorier om musiken och dess roll för ungdomar. Jag kommer också undersöka detta ur ett utbildningsvetenskapligt synsätt. Specifikt leta efter musikens värde som personlighetsutvecklare ur ungdomars perspektiv. Här görs en avgränsning på det vis att endast musikens roll i ungdomars liv synas. Här är således inte önskan att undersöka själva musikutövandet. Ungdomskulturen och allt som den rymmer är ett arbete helt för sig som inte rymms inom ramen för detta arbete. Avsnittet avslutas med en kortare sammanfattning.

I den andra delen i detta avsnitt presenteras delar av skolans styrdokument. Vad säger de om vilken roll musiken har och på vilket sätt de motiverar musiken i skolan.

3.1 Forskningsläge

Forskning visar på vikten av kultur i ungdomars vardag. Viss del av denna forskning skall här presenteras. Men trots idogt letande har ingen undersökning hittats som undersökt ungdomars uppfattning kring en av Sveriges största exportter, det som kallas det svenska musikundret. Denna fråga har ännu inte undersökts och saknar därför tidigare resultat. Avsnittet är uppdelat i två delar. Den första delen undersöker musikens olika roller. Denna del är uppdelad i tre avsnitt. Dessa är: Musikens roll som identitetsskapare, Musikens roll i gruppen samt musiken som språk. Den andra delen undersöker musikens roll i skolan. Här granskas på vilket sätt musiken och dess kultur kan användas som kunskapsutvecklare.

3.1.1 Musikens roll som identitetsskapare

Det är med försiktighet man närmar sig ämnet ungdomars identitetsskapande då där finns många paralleller och sätt att se på det. Ändå poängteras ofta den ansenliga roll som musiken har i ungdomars liv.¹⁶ Den är också ett betydande läromedel för barn då de i tidig ålder kan använda sig av musiken som ett verktyg. Genom sång och musik kan man också lära sig språk och kommunikation. Detta är något som Åsa Bergman tar upp i sin avhandling *Växa upp med musik, ungdomars musikanvändande i skolan och på fritiden*.¹⁷ Avhandlingen skrev hon efter att ha följt en klass i tre år från sjunde upp till nionde klass från 2002 till 2005. Avhandlingens syfte var att ”undersöka hur ungdomar i skolår 7-9 använder musik för att skapa och uttrycka identitet, vad ungdomar lär sig om musik och vilka musikaliska färdigheter de utvecklar i olika sammanhang.”¹⁸ Hon säger att musiken på många vis visade sig ha betydelse i ungdomarnas identitetsskapandet. Hon poängterar dock att identitetsskapande med musik är en ständigt pågående process och inte bara något som sker under tonåren.¹⁹ Ungdomsstyrelsen har även i en färsk rapport kommit fram till att musiken är den kulturaktivitet som betyder mest för ungdomar²⁰. Det är angeläget att skolan är

15 Stukat Staffan (2005)

16 Begman Åsa (2009) Sernhede Ove (2006) Persson Magnus (2006)

17 Bergman Åsa (2009)

18 Bergman Åsa (2009) sid 4

19 Bergman Åsa (2009) sid 199

20 Ungdomsstyrelsen (2011)

delaktig och har förståelse för ungdomskulturen. Detta för att få en större förståelse kring den vardag som de elever de arbetar med lever i. Ove Sernhede diskuterar bland annat musikens roll i ungdomars liv i boken *Ungdom och kulturens omvandlingar*. Han menar att förutom att unga idag lever med en allt snabbare förändringstakt i samhället befinner de sig även i en utvecklingsfas (adolescens) där öppenhet, identitetsarbete och sökande efter sammanhang och mening är viktiga delar av deras livsvillkor.²¹ Detta sökande i deras identitetsarbete är viktigt att förstå när man arbetar i skolan. Han presenterar och redogör för fyra olika motiv som enligt honom kan ligga bakom att unga i så hög utsträckning söker sig till musik för att framställa sig själva. Dessa fyra är:

Språkliggörande: Med musikens hjälp kan man uttrycka saker som inte går att förklara på något annat sätt. Detta sker i samverkan mellan olika uttryckssätt som -ord, toner och visuell stil. På detta vis kan adolescensen förklaras och uttryckas på ett icke-verbalt sätt.

Självförstärkning: Dels tillgodoser musiken starka känslomässiga upplevelser genom volym, beat och sound. Detta ger både den som spelar eller åhöraren ett tillfälligt och frivilligt upplösande av det egna jaget, vilket kan ha en terapeutisk effekt. Dels tillfredsställer också musikspelandet i sig behovet av erkännande som stärker självförtroendet om gensvaret från publiken inträffar.

Kollektiv autonomi: Att man gör något tillsammans med dem som man känner bäst på egna villkor. Detta handlar både om behovet av självständig lek men även att det blir ett frirum skilt från familjen och skolan. Kamratgruppen har sin egen sociala självständighet som avgränsar sig från tvång i familj och skola. Genom musikens uttalat kollektiva form (som till exempel rock, hip-hop, reggae och liknande) möter den behov av gruppgemenskap som finns hos unga.

Alternativa ideal: De olika sociokulturella världarna med alternativa ideal som musiken erbjuder sätts i förhållande till de som tillhandahålls av familj och skola. På samma sätt som idrotten kan musiken ge grupper av ungdomar som misslyckats eller vantrivts i skolan en alternativ väg till framgång och erkännande. Detta kan vara komplext då en musikkariär kan betyda en osäker framtid. Men att pröva alternativa ideal kan vara nödvändigt då man i adolescensen skall bryta sig loss från vuxenberoendet för att forma sin egen identitet.²²

Dessa fyra motiv är enligt Sernhede de som är starkast i anledningen till att unga ofta söker sig till musik på olika vis. Förklaringarna pekar också på den betydande roll musiken kan ha i ungdomars identitetsarbete i adolescensen. De alternativa idealen är även något som Bergman tar upp. Hon menar att genom att mima till och presentera sig som en specifik artist ges möjlighet till att se sig själv ur en annan synvinkel. Hon beskriver det som ett ”rollövertagande” och tar gruppen Spice girls som exempel. Här kan man välja om man vill vara den barnsliga, sportsliga eller den lyxiga.²³

I ungdomsstyrelsens rapport ser man den stora roll som musiken har rent statistiskt. Undersökningen visar att utav de ungdomar som säger sig utöva någon form av egenvald kulturhandling utanför skolan säger sig 80 procent av de tillfrågade utöva någon form av musikverksamhet. Detta kan jämföras med alternativerna som kom efter som var dans med knappt 10 procent, följt av drama och teater på ca 5 procent.²⁴ Musikverksamhet är alltså den viktigaste formen av kulturutövande för ungdomar. Detta visar ungdomsstyrelsens resultat tydligt. Då den är den viktigaste kulturaktiviteten för ungdomar har den också en stor roll i deras identitetsskapande.

21 Sernhede Ove (2006) sid 37

22 Sernhede Ove (2006) sid 65-66

23 Bergman Åsa (2006) sid 192-193

24 Ungdomsstyrelsen (2011) sid 24-25

Men Sernhede menar även att identiteten idag inte är lika absolut då samhället i sig ständigt förändras. Detta avspeglar sig i människors identiteter. Han lyfter fram artisten Michael Jackson som ett tydligt exempel på detta, och hur det påverkar relationen till det egna jaget. Han påstår att identiteten idag inte är något som man tillägnar sig och sedan har kvar. Numera omprövas den ständigt då många aspekter har blivit möjliga. I princip är inget längre definitivt då vi inte längre lever i en oföränderlig natur. Detta gäller i allt från yrke, relationer och kroppen. Mickael Jackson var en av de artisterna som använde sig av dessa möjligheter. Han bröt de ursprungliga bestämningarna i klass, ras och kön och är på så vis ett resultat av sin nutid. Sernhede menar att dessa möjligheter leder till att vi idag är mer ansvariga i valet för den vi är.²⁵ Detta kan leda till ett prestationstryck hos ungdomar att ständigt stressas till att vara någon annan än den man är. Med kunskapen om denna stora press de unga har kring sin identitet idag är det av stor vikt att förstå den yttre påverkan som de ständigt lever i. Speciellt viktigt är det för de lärare och pedagoger som skall möta dem i vardagen och vara behjälpliga och ge stöd och råd i de vägar som de väljer. Den förändringsprocess som ungdomarna går genom under sin adolescens är en del av livet. Den naturliga utvecklingsfasen färgas dock av den kulturen de lever i samt de personer som står dem närmast.

Sernhede förklarar det som att det inte finns något enkelt eller entydigt sätt att förklara ungas identitet, även om det idag är ett centralt begrepp. Ungas identitet förklaras ofta i form av olika stilar som punk eller hip-hop, när ungdomskultur diskuteras ur ett vuxenperspektiv. Ur denna synvinkel är att "ha en stil" ett sätt att utåt markera sin identitet. Det är även ett sätt att visa på sin tillhörighet till en specifik grupp. Men han påstår även att identitetsbegreppet även vetter inåt mot individens psykiska strukturer. Han menar att det är identiteten som knyter ihop den yttre världen och den inre världen. Detta på samma vis som den knyter ihop historia och nutid. Med andra ord, det som individen upplever som den egna identiteten är ett resultat av ett komplext sammanvävt mönster av psykiska och kulturella processer.

Ungdomskulturens symboler och stilar är ett sätt att förklara för omvärlden vem man vill vara. Eller för den delen vem man skulle vilja vara. Men dessa icke-verbala uttryck vänder sig även inåt mot den inre omstruktureringsprocessen som är utmärkande egenskaper för adolescensen. I denna estetiska självframställning i ungdomskulturen spelar musiken en betydelsefull roll. Musiken har egenskaper som möjliggör för individen att orientera sig i och lära känna sitt inre psykiska landskap. Detta är i högsta grad viktigt att behärska under adolescensen.²⁶ Med andra ord kan musiken hjälpa ungdomar i arbetet med att genomgå adolescensen. Den kan då fungera som utvecklare av personligheten och därmed identitetsskapandet.

3.1.2 Musikens roll i gruppen

Ungdomstiden är den tiden då den närmaste gruppen spelar en stor roll. Känslan av att tillhöra en grupp växer under arbetet i att frigöra sig ifrån föräldrarna för att skapa sig en egen person. Sernhede menar att man egentligen inte kan diskutera ungdomar av idag som en homogen grupp då de skiljer sig liksom vuxna i klass, kön, geografi och etnisk tillhörighet. Dock har de alla gemensamt att de genomgår ett "arbete" med att gå från barndom till vuxenhet. De tvingas omforma och pröva sin identitet, samtidigt som de lämnar familjen. Detta gör att de är mycket beroende av varandra som grupp.²⁷ Dessa kamratgrupper kan sammanhållas av olika intressen som sport, spel, musik eller kulturellt utövande.

25 Sernhede Ove (2006) sid 28

26 Sernhede Ove sid (2006) 58-59

27 Sernhede Ove (2006) sid 33

Detta diskuterar Willy Aagre med flera i boken *Nordiska tonårsrum*. De poängterar att de unga lever i en värld som till stor utsträckning är en kamratvärld. Det är en social gemenskap som är bygd kring skola och vardag. Detta definierar på många sätt deras sociala relationer.²⁸ Skolan och de personer som där befinner sig spelar därmed stor roll i ungdomars liv samt ger påverkan på deras sätt att uttrycka sig. Sernhede gör gällande att det kulturella uttrycket kan ha sin bas i kamratgruppen och är oftast mer flexibel än den vuxna kulturen som lätt ”fastnat” i ett valt mönster eller vana. Denna flexibilitet gör att unga är mer direkta i sitt uttryck och öppnare i sin visualisering i form av till exempel stil. Detta kan ses som en osäker bas men ger samtidigt unga en stor flexibilitet i den kulturella kreativiteten. Därigenom även ett vidare spektra i sitt personliga uttryck.²⁹

Musiken kan också vara en källa till alternativ som skiljer sig från de traditionella. Sernhede presenterar ett sätt som man kan se på musikens värde. Han visar på de sociala och kulturella innehåll musiken har. Enligt honom är det avgörande i förståelsen av musikens identitetsalternativa mening. Han menar att det är skillnaden mellan de olika musikaliska språken som är avgörande. Enligt honom skapas mening då gemenskapen har en gemensam musikalisk och kulturell tolkning. Han jämför som ett exempel motorcykelgängets homologa och kulturella uttrycksformer i kläder, dans och språklig jargong. De lyssnar på traditionell rock n roll och musik med tydlig koppling till kropp, sex, och vild dans. Musiken får här för den egna kulturen en sammankopplade och kännetecknande funktion för gruppen. I det föränderliga samhälle som för många unga idag på grund av klass, kön och etnicitet kännetecknas av främlingskap och kulturell hemlöshet, har musiken för många kommit att spela en stor roll. Musiken kan då fungera som en källa till nöje, njutning, involvering, grupptillhörighet och självbekräftelse. Musikens olika genrer har genom sina kollektiva gemenskapande ritualer blivit en motpol till de den rådande sociala realiteten.³⁰

Den egna kulturens sammankopplande för gruppen är även något som Bergman såg. Hon berättar om skateboardåkarna i den klassen som hon följde. De lyssnade alla på band som till exempel Rage Against the Machine, Sex Pistols och Millencolin. Skateboardåkandet föreföll enligt henne vara mer än endast en sportaktivitet. Det var ett sätt att leva som innefattade musik, kläder, frisyrier samt sättet att röra sig på.³¹ På samma vis som motorcykelgänget har sitt typiska livsstilspaket där den egna kulturen fungerar som en funktion för gruppen, har även skateboardåkarna det.

3.1.3 Musiken som språk

Musiken kan vara det språkrör som används när kommunikationen med omvärlden inte når fram med det talade språket. Sernhede resonerar kring detta när han säger att rädslan av att inte kunna stå på egna ben kan komma när behovet av frigörelse från familjen och samhället expanderar. De för adolescensen typiska känslorna av tomhet, avpersonalisering och överklighet måste hanteras. Detta kan till exempel ske genom att framställa sig själv i estetisk praxis. Han menar att spela ett instrument eller att lyssna på musik handlar om att utveckla sin kompetens av ett icke diskursivt språk. Det verbala språket har ord med bestämda betydelser. Musikens symboler kan inte utan vidare översättas till det diskursiva språket. Detta ofullständiga språk ger en chans till att se innehåll och nyanser som ligger under det diskursiva språket³².

28 Aagre Willy m.fl (2002) sid 39

29 Sernhede Ove sid (2006) 33-34

30 Sernhede Ove (2006) sid 73-74

31 Bergman Åsa (2009) sid 79

32 Sernhede Ove (2006) sid 61

Det musikaliska språket kan också vara det som bekräftar någon form av gemenskap och samhörighet. Bergman tar upp ett exempel där två flickor hoppar genom korridoren på skolan sjungandes ”Här kommer Pippi Långstrump”. Hon menar att genom denna gemensamma sång som båda är väl bekant med skapas en musikalisk och kulturell ram där de kan placera sig själva i. De bekräftar varandra genom att de talar samma språk i sitt gemensamma agerande. De ställer sig även vid sidan av de övriga klasskamraterna.³³

Att med musikens hjälp hitta gråzoner i uttryck för kunna uttrycka sig och sin person både visuellt och verbalt är en viktig komponent för att ge språket och kommunikationen till andra en större bredd. Många unga utövar någon form av kulturaktivitet där de kan vara kreativa. På det sättet övar de på att uttrycka sig på fler sätt än med det talade språket. I ungdomsstyrelsens rapport från 2011 har det identifierats vilka konstformer som unga ägnar sig mest åt. Mellan 30 och 46 procent av de unga som tillfrågades var aktiva i någon form av konstaktivitet. Slöjd, hantverk, bildskapande, musicerande och skrivande är de aktiviteter som utövas mest bland ungdomar i Sverige.³⁴ Detta är alla olika sätt att uttrycka sig icke-verbalt.

3.1.4 Musikens roll i skolan

Ungdomar spenderar mycket tid i skolan, därför ligger det ett stort ansvar hos de som arbetar där att se till att eleven tillgodoser sig det den behöver för att skapa sin identitet. I Ungdomsstyrelsens rapport mätte man den mest betydelsefulla pedagogen i ungdomars kulturutövande. Man kom där fram till att det var läraren eller ledaren i kulturutövandet som flest hänvisade till.³⁵ Detta visar på vikten av personer inom organiserad verksamhet. Detta både i och utanför skolan. Ungdomars musikintresse eller kulturintresse skall inte ses som något exkluderat från skolan utan snarare användas inom skolans väggar. Detta för att inte utesluta det som för många ungdomar är livsviktig kunskap.

Magnus Persson dryftar detta ämne i boken *Populärkulturen och skolan*. Han ser det som att populärkulturen i medierna både kan begränsa och/eller möjliggöra den kulturella friställningen. För många (inte bara de unga) spelar populärkulturen en stor roll, för vissa är det också deras enda kultur. Råmaterialet i sitt egna identitetsskapande kan då hämtas från popmusik, film och tv. Man kan prova på för att förkasta eller anamma olika uttryckssätt och rollförebilder. Han menar att medierna erbjuder modeller för hur egna problem och känslor kan bearbetas. Han pekar också på hur viktigt det är att skolan är ett med den ungdomskulturen som eleverna lever i då den är stor del av elevers liv.³⁶ Skolans stöd är även något som understryks i Ungdomsstyrelsens rapport. De menar att många av de unga utövar olika former av kultur i hemmet. Det kan ses som positivt att de finner sätt att uttrycka dessa behov utanför skolan eller andra offentliga strukturer. Men risken är att de som inte får uppmuntran hemifrån att utöva kultur utanför hemmet inte får tillgång till den alls. De menar att alla har inte tillgång till den, men alla ungdomar har rätten till kultur.³⁷ Alltså har skolan ett ansvar gentemot eleven att erbjuda den kulturen den eventuellt inte får eller kan ta del av hemifrån.

33 Bergman Åsa (2009) sid 38

34 Ungdomsstyrelsen (2011) sid 9

35 Ungdomsstyrelsen (2011) sid 95

36 Persson Magnus (2000) sid 6

37 Ungdomsstyrelsen (2011) sid 9

Persson menar dock att trots att skola tar stor plats i elevernas liv har den förlorat sitt bildningsmonopol. Skolan konkurrerar med populärkulturen om tid, uppmärksamhet och intresse. Detta eftersom populärkulturen för många blivit ett alternativt bildningsmedel. Det som unga gör på sin fritid, allt ifrån surfande på nätet, musiklyssnande eller se på tv är exempel på aktiviteter. Dessa är enligt Persson alternativa bildningsvägar som många unga värderar högre och ser som mer meningsfulla än de som skolan erbjuder. Detta upplevs från skolans håll ofta problematiskt.³⁸ Bergman resonerar på likande vis då hon diskuterar var ungdomar får sina musikkunskaper. Enligt henne är det få andra skolämnen som ungdomar ägnar så mycket tid åt utanför skolan som musik. Hon menar att musikaliskt lärande inte kan reduceras till endast det som sker i pedagogiskt planerade sammanhang. Ungdomarna kommer i kontakt med information och kunskap även utanför skolan. Det kan komma från tidningar, magasin, skivkonvolut, radio, TV och internet. Dessa informationskällor är viktiga i samvaron när de lyssnar eller diskuterar musik med kamraterna. Detta är kunskaper som ungdomarna sedan tar med sig till lektionerna och som kan komma till användning där.³⁹

Hur skall då skolan ställa sig till dessa alternativa bildningssätt? Populärkulturen och den musiken som där inkluderas behöver inte ses som något exkluderat från skolan. Snarare kanske det är den motpol som behövs för att väcka ett svår framkallat intresse för något specifikt ämne hos eleven.

Skolan har också ett ansvar gentemot eleverna att ge dem en uppfattning om reklam och media, som båda använder sig av musik. Detta för att de där är en målgrupp som är extra känslig för påverkan av det mediebrus som ständigt vill vinna deras uppmärksamhet. Genom att undervisa i kritiskt tänkande och därmed förbereda eleverna på den ström av information som pockar kan skolan ge underlag till elevens frivilliga val. Att kunna analysera och kunna tänka kritisk kring musik är betydande i det samhället vi lever i idag. Musiken är en del av ungdomars kultur och har därför en betydande påverkan på deras liv. Detta är något som media och reklamen för längesedan tagit fasta på och använder sig av. Det är därför än viktigare att skolan också gör det.

Medias påverkan på ungdomar är något som Willy Aagre med flera tar upp. De skriver att unga uppmärksammas med att förstås via medierna i sin identitetsprocess. De unga anses vara i ett förlopp av identitetsarbete att finna sig själva och där påverkas av media. Med andra ord, unga utvecklas genom medie- eller kulturkonsumtion. Det vill säga att deras utveckling är förbunden med uppmärksamheten på ungdomskulturen.⁴⁰ Med det sagt är det av stor vikt att skolan har kunskap om ungdomskulturen där musik och media har en stor roll. Skolan har också en skyldighet att upplysa om medias uppmålade bild av ungdomskulturen. Detta för att hjälpa dem i sitt identitetsskapande, samtidigt som de lär dem att ha ett kritiskt förhållningssätt till medias bild. Genom att ge dem denna information skapar skolan en bättre grund och stadigare bas för eleven att ta egna kloka beslut i sin konsumtion.

Enligt Bergman är skolans uppgift att i första hand förmedla kunskaper och färdigheter som ungdomarna inte har möjlighet att tillgodogöra sig i andra sammanhang. Hon menar även att det är ett stort pedagogiskt problem att det är för få populärmuskialiska inslag i undervisningen. Samt att kursinnehållet och upplägget under musiklektionerna ger de med tidigare erfarenheter av att spela musik bättre förutsättningar.⁴¹

38 Persson Magnus (2000) sid 6-7

39 Bergman Åsa (2009) sid 132

40 Aagre Willy m.fl (2002) sid 38-39

41 Bergman Åsa (2009) sid 141

3.1.5 Sammanfattning av musikens olika roller för ungdomar

Det är mycket som talar för att musiken är viktig, inte minst för ungdomar. Sernhede presenterar fyra olika teorier kring varför ungdomar ofta dras till musik. Dessa teorierna grundar sig i att musiken är språkliggörande, självförstärkande, sammansvetsade samt att den erbjuder alternativa ideal. Alla dessa aspekter är viktiga i ungdomars identitetsskapandet. Musiken är också något som kan styrka grupptillhörigheten hos unga då ”vi” känslan är som viktigast. Detta är betydelsefullt i den förändringsprocessen som de befinner sig. Musiken kan också fungera som språk när det talade inte räcker till. Detta kan bland annat ske genom estetisk uttryck som att ha en ”stil” eller genom musikens outtalade språk i form av rytm och beat.

Unga kommer att skaffa sig musikkultur vare sig skolan uppmanar det eller inte. Dock är det svårare för unga att skaffa sig ett kritiskt tänkande kring fenomenet. Det är heller inte lätt att veta vilken väg man skall välja när man inte får alternativ. Skolan har här ett ansvar att erbjuda och presentera alla dessa roller musiken kan ha. Skolan skall fungera som den vägledare ungdomarna behöver i sin utveckling. Genom att skolan bjuder in och använder sig av den ungdomskulturen som ändå är ett faktum kan skolan nå flera. Skolan har också ett ansvar att erbjuda olika kulturaktiviteter. Alla får inte samma stöd hemifrån i sina uttryck men alla skall få samma chans att utöva dem. Media vet hur mycket musik betyder för unga. Därför bör skolan rusta för att möta detta. De bör ge eleverna ett kritiskt förhållningssätt i sin musik och kulturkonsumtion. På detta vis kan skolan möta elevens behov av olika kultur och stötta den i de varierande valen.

Det som dock inte påträffats någonstans är hur det svenska musikundret påverkar sin publik, i detta fallet ungdomar. Det har inte gått att finna någon litteratur som skriver om den eventuella påverkan fenomenet kan ha på unga i deras självuppfattning. Inte heller hittas något om hur fenomenet kan påverka samhällsmedborgaren uppfattning om sig själv i det globala.

3.2 Skolans styrdokument

Här skall skolans styrdokument synas för att där se vad som står skrivet. Dokumenten studeras ur ett ungdomskulturellt perspektiv. Genom dessa synas texten med både ett utbildningsvetenskapligt men även identitetsutvecklande synsätt. Den första delen undersöker vad skolan har för ansvar i ungas självförståelse och identitetsbildning. Den andra delen av genomgången av styrdokumenten kommer att se på vad skolan har för ansvar för ungas kunskapsinhämtning. Här granskas på vilket sätt skolan enligt bestämmelserna skall finnas till hands för att hjälpa unga till att bli en del av samhället. Även detta avsnitt avslutas med en kortare sammanfattning.

3.2.1 Skolans roll som identitetsskapare

I läroplanen för grundskolan står det att ett syfte med musikundervisningen i skolan är att genom undervisning i ämnet musik ge elever förutsättningar att utveckla sin förmåga att ”analysera och samtala om musikens uttryck i olika sociala, kulturella och historiska sammanhang.”⁴². Får eleverna denna chans i praktiken? Arbetar skolan med att analysera musik genom samtal? Får eleverna tillfälle att sätta den i sociala, kulturella och historiska sammanhang, och på vilket sätt sker detta i så fall?

42 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 100

Musiken är till stor hjälp då den är ett naturligt inslag i ungas liv. På det viset kan den vara budbäraren i undervisningen kring förståelse för andra kulturer. Skolan ska visa på och ge eleven förståelse för sin egen roll i den kultur den är del av. På så vis kan eleven sätta sig in i andras kulturer och villkor. I läroplanen under musikämnets sammanhang och funktion står att man inom årskurs 7 till 9 ska ha förståelse för ”Ijudet och musikens fysiska, tanke och känslomässiga påverkan på människan. Musikens funktion för att markera identitet och grupptillhörighet i olika kulturer, med fokus på etnicitet och kön.”⁴³ Detta förutsätter att eleven har tillägnat sig en uppfattning kring sin egen grupptillhörighet i musikkulturen, för att lättare möta och diskutera andras uppfattningar. Det är därför av betydelsefullt att undersöka denna del av ungdomskulturen.

Musiken är inte bara en viktig del i ungdomars gemenskap och identitetsskapande utan den kan också vara den utbildare som ger kunskap om andra kulturer, uppfattningar, tider och uttryck. Detta betonas i Läroplanen under musikämnet. Där står att: ”musiken är också en viktig del i människors sociala gemenskap och kan påverka individens identitetsutveckling. I vår tid förenas musik från skilda kulturer och epoker med andra konstformer i nya uttryck. Kunskaper om och i musik ökar möjligheterna att delta i samhällets kulturliv”.⁴⁴

3.2.2 Skolans roll i samhället

I skolagen står det under utbildningens syfte att ”grundskolan skall ge elever kunskaper om värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa [...] Utbildningen ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet.”⁴⁵ Med andra ord uppmanar skolagen lärarna till att uppmuntra eleverna till att bli en del av samhället och den sociala gemenskapen.

För att kunna utvecklas och för att kunna fördjupa sin kunskap är det viktigt att få ta del av olika varianter av ämnet. Dessa är skolan skyldig att erbjuda, även inom musik, vilket poängteras i svenska skolans styrdokument. Under läroplanen för musikämnet står det bland annat att:

Genom undervisningen ska eleverna utveckla förmågan att uppleva och reflektera över musik. Elevernas erfarenheter av musik ska utmanas och fördjupas i mötet med andras musikaliska erfarenheter. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sina kunskaper om och förståelse för olika musikkulturer, såväl den egna som andras.⁴⁶

Här poängteras inte bara vikten av att ge eleverna chansen att reflektera över musik, utan även att de skall utmanas i tänkandet kring det. Således skall inte musiken endast ses som en ensidig kommunikation, utan eleven skall få tillfälle att begrunda och värdera sina uppfattningar. Men för att kunna utmanas i sin upplevelse av något krävs att man innan har skaffat sig en egen uppfattning kring musik. Då man har bildat sin egen tolkning kan man ha givande möten och diskussioner med de som har andra uppfattningar kring ämnet.

En annan anledning att undersöka ämnet är att skolan skall hjälpa eleven att förstå sin egen roll i samhället, inte bara som individ, utan som medborgare av samhället i stort. Individens skall förstå sina skyldigheter och rättigheter i det samhälle hon lever i. Därmed är skolan skyldig att ge eleven underlag som stödjer den i valet. Genom att erbjudas alternativa valmöjligheter skapas nyfikenhet till att själv ta reda på mera, som kan generera en positiv effekt på kunskapssökande. I skolans

43 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 102

44 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 100

45 Skollagen (2010) Kapitel 10 paragraf 2

46 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 100

värdegrund och uppdrag tas detta upp då det står att ”skolan skall främja alla elevers utveckling och lärande samt livslång lust att lära”⁴⁷. Där står även att finna att ”skolans uppgift är att låta varje enskild elev finna sin unika egenart och därmed kunna delta i samhällslivet genom att ge sitt bästa i ansvarig frihet”⁴⁸. Men för att få en uppfattning vilken roll man har i samhället krävs också att man har en uppfattning om den kulturen man idag lever i. Nutidsorientering är något som i allra högsta grad är viktigt i ett lärandeklimat. Skolan skall ge eleven förståelse för sin nutidshistoria och visa på hur den formats av historiska händelser, vilket är viktigt för att kunna se konsekvenser av olika handlande. Nutidshistoria innehåller även den musiken som spelas på radion idag.

Kulturarvet vi överlämnats har delvis formats av den svenska musiktraditionen. I läroplanen står det som ett av skolans uppdrag följande: ”I all undervisning är det angeläget att anlägga vissa övergripande perspektiv. Genom *historiskt perspektiv* kan eleverna utveckla en förståelse för samtiden och en beredskap inför framtiden samt utveckla sin förmåga till dynamiskt tänkande.”⁴⁹ Med all undervisning menas även undervisningen i musik. Det kan tolkas som att genom att ge musiken ett historiskt perspektiv ger man eleven en större uppfattning om sitt kulturarv. Denna uppfattning ger dem en större förståelse i sin tolkning av hur musiklandskapet ser ut idag. Det är också angeläget att eleven har förståelse för sitt eget sammanhang i världen, därför står det i skolans uppdrag att ”Ett *internationellt perspektiv* är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt förbereda för ett samhälle med täta kontakter över kultur och nationsgränser. De internationella perspektiven innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet”⁵⁰ Åter igen står det att detta skall innefatta all undervisning. I musikperspektiv avser det även att skolan med sitt internationella perspektiv skall belysa musiken och kulturen från andra länder. Genom musik kan eleven möta kulturer som den kan lära sig nya saker av, vilket blir viktigt i utbildningsvetenskapliga syften och relevant för skolan då den skall kunna spegla det samhälle som den är en del av. Även detta poängteras i läroplanen, där det i värdegrunden och uppdraget står att:

Det svenska samhällets internationalisering och den växande rörligheten över nationsgränserna ställer höga krav på människors förmåga att leva med och inse de värden som ligger i en kulturell mångfald. Medvetenhet om det egna och delaktighet i gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar. Skolan är en social och kulturell mötesplats som både har en möjlighet och ett ansvar för att stärka denna förmåga hos alla som arbetar där.⁵¹

Det föränderliga samhället och den växande rörligheten mellan nationerna gör att skolan måste arbeta med elevers medvetenhet kring värdet av kulturell mångfald. Detta bygger inte bara upp dem som individer utan skapar en god grund att stå på i samhället. Skolan skall fungera som den naturliga mötesplatsen i möten med olika kulturer. Därmed läggs en grund till förståelse av de sociala utbyten eleven kan ta del av i samhället.

3.2.3 Sammanställning av styrdokumentet

Som en summering säger styrdokumentet att eleven skall få chans att reflektera över musik genom att utmanas i möten. Dessa reflektioner och möten har skolan ett ansvar att erbjuda eleven. Ett syfte med musikundervisningen i grundskolan är att eleven skall lära sig att samtala om musik i sociala,

47 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 7

48 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 7

49 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 8-9

50 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 8-9

51 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011) sid 7

kulturella och historiska sammanhang för att utveckla kunskap om olika kulturer. På detta vis kan eleven lära sig förmågan att sätta sig in i andras tankar och föreställningar. Skolan skall ge varje enskild elev förutsättningar för ett livslångt lust till att lära. Detta innebär att skolan skall anpassa sig till eleven för att finna deras individuella inlärningsprocess och därmed lust att lära. Denna process kan mycket väl vara via musiken. I all undervisning är det angeläget att anlägga historiskt perspektiv samt internationellt perspektiv, även inom undervisningen i musik. Därmed skall skolan undervisa i både musikhistoria samt om musik från olika delar av världen. Skolan skall förstärka förmågan hos eleven att se de värden som ligger i en kulturell mångfald. Eleven skall även lära sig musikens funktion för att markera grupptillhörighet och identitet. Skolan skall förmedla förmågan att leva sig in i andras villkor och värderingar, vilket är en förutsättning för reflekterande samhällsmedborgare som kan bygga broar för möten med olika kulturer. Skolan skall också lära eleven om musikens fysiska, tanke och känslomässiga påverkan. Denna lärdom kan hjälpa dem i sitt identitetsskapande under adolescensen då musiken spelar en stor roll för många unga.

4. Resultat

Här redovisas de resultat som framkommit från enkätundersökningen. Avsnittet kommer att redovisas via de tre frågeställningarna som presenterades i början. Första frågan söker svaret på vilken kunskap unga har om det svenska musikundret. Andra frågan undrar var den uppfattningen kommer ifrån. Den tredje frågeställningen vill se på vilket sätt skolan i så fall arbetar med det. Jag vill här se sjuornas egna uppfattningar om hur mycket de tycker sig ha arbetat med ämnet. Nedan följer därmed resultatet av undersökningen presenterat enligt de tre frågeställningarna:

4.1 Vilken kunskap har unga (12-14 år) om det svenska musikundret?

Tre fjärdedelar av ungdomarna hade inte hört talas om det svenska musikundret förut. Alltså är det endast en liten skara på 25 procent som hört uttrycket tidigare. Utifrån olika svarsalternativ på definitionen av uttrycket lämnar mer än hälften inget svar. Detta är förståeligt då en fjärdedel förmodligen inte har en uppfattning i ämnet. Dock ger 42 procent av de tillfrågade begreppsförklaringar på uttrycket. Detta är alltså fler än de som uppgav att de tidigare inte hört uttrycket. I dessa svar får man dock ha i åtanke att ungdomarna fått välja mellan olika alternativ. Därmed kan resultatet vara påverkat. De kan antingen ha gissat eller, i och med alternativen fått en klarare uppfattning om fenomenet. I de svaren som dock framkom är uppfattningen om uttrycket relativt jämt fördelat. De flesta definierar det som svenska artister som spelas utomlands samt som även är stora i Sverige. Därefter förklaras det som svenska låtar som spelas utomlands samt som är med på utländska topplistor.

Svenska ungdomars uppfattning om vilka band eller artister som ingår i det svenska musikundret.

Tabell 1.

ABBA	21 %
Avicci	5 %
Robyn	4 %
Carola	4 %
Erik Saade	4 %
Roxette	4 %
Swedish house mafia	3 %
Fredrik Kempe	2 %
September	2 %

Källa: Enkätundersökning

Nästan hälften av de tillfrågade (42 procent) lämnade inget svar på frågan om vilka artister eller grupper de ansåg ingå. Denna frågan hade inga svarsalternativ och därför var det här helt upp till eleverna att själva komma fram till svaren. Dock visar resultatet på att ABBA är den grupp som starkast representerar det svenska musikundret för ungdomarna. Andra grupper och artister som nämns är till exempel Avicci, Robyn, Carola, Eric Saade, Roxette samt Swedish souse mafia. Dock är det ingen av dessa som står ut på samma sätt som ABBA.

Summering tabell 1: Många har ingen uppfattning i denna frågan och har därför inte lämnat något svar. Dock är det ABBA som flest svarar som ligger fyra gånger högre än alternativet efter som är Avicci. En företeelse som är intressant att iaktta är att både Björn Skifs och Ace of Base lyser med sin frånvaro. Speciellt Skifs som enligt Johnsson⁵² var den som var med i någon form av födelse av fenomenet.

Svenska ungdomars uppfattning om vilka låtar som ingår i det svenska musikundret

Tabell 2.

<i>Mamma mia</i>	9 %
<i>Waterloo</i>	4 %
<i>Levels</i>	4 %
<i>Save the world</i>	3 %
<i>Fångad av en stormvind</i>	2 %
<i>La voix</i>	2 %
<i>Manboy</i>	2 %
<i>Dancing queen</i>	2 %
<i>Popular</i>	2 %

Källa: Enkätundersökning

Åter igen är det många som inte har svarat på frågan. Detta beror troligtvis på att de inte heller här hade några alternativ att välja emellan. Därför var det även här helt upp till ungdomarna att skriva låtarna de ansåg ingå. Nästa hälften (48 procent) hade i denna fråga ingen uppfattning och skrev heller inte något svar. ABBAs låt *Mamma mia* är dock den låten som flest anser ingå i det svenska musikundret. Som andra alternativ har ABBAs låt *Waterloo* nämnts. Artisten Aviccis låt *Levels* nämns dock lika ofta som *Waterloo*.

Summering tabell 2: De två mest frekventa låtarna som ungdomar uppger är låtar från ABBA. Man kan även hitta en tredje ABBA låt (*Dancing queen*) i alternativen som följer. Uppenbart är att ABBA är ett band som ungdomar definierar som det svenska musikundret. Här är det även intressant att se på de följande alternativen. Låtar som *Save the world* (Swedish house maffia), *Manboy* (Eric Saade) och *Popular* (Eric Saade) är exempel på nutidslåtar som är en del av ungdomskulturen idag, medan *Fångad av en stormvind* (Carola) , *La voix* (Malena Ernman) samt ABBAs låtar är något äldre och även schlagerrelaterade.

⁵² Johnsson Anders (2000)

Svenska ungdomars uppfattning om vad det svenska musikundret beror på

Tabell 3.

Musiken har ett speciellt sound	26 %
Sverige är bra på att skapa och uppfinna	18 %
Sverige är bra på att lansera artisterna	15 %
Svenskar är bra på engelska	15 %
Svenska musiker är tekniskt skickliga	11 %
Regeringens stöd till svenska musiker	10 %
Skolans musikundervisning lägger grund för svenska musiker	9 %
Svenska artisters flitiga turnerande	9 %
Svenska gruppers sammansättning	8 %

Källa: Enkätundersökning

På frågan vad de svenska musikundret kan bero på var det knappt hälften som inte visste (42 procent) och därför heller inte lämnade något svar på det. Däremot har flest uppget att deras uppfattning kring vad fenomenet beror på är att musiken har ett speciellt sound. Anmärkningsvärt många menar också att Sverige är bra på att skapa och uppfinna. Att det beror på svenskars kunnighet i det engelska språket och bolagens lanseringsarbete är också en bred uppfattning.

Summering tabell 3: Nästa hälften av de tillfrågade lämnade inget förslag. Alltså är det en stor andel av dem som inte har en uppfattning kring uttrycket. Därför kan de heller inte beskriva vad det skulle kunna bero på. Ändock har en relativt stor skara angett att det kan bero på att svensk musik har ett speciellt sound. Detta svar kan inlemma allt från att det låter speciellt till att låtarna har en svensk prägel. Många av de som svarade uppgav även att Sverige är bra på att skapa och uppfinna.

Summering om ungdomars uppfattning om det svenska musikundret: Få utav dagens ungdomar har en uppfattning kring det svenska musikundret. Helt klar visar det sig dock att ABBA har gjort någon form av inverkan på dem. Gruppen är inte en del av deras populärkultur men de har ändå en uppfattning kring den. De uppger både gruppens namn och olika låtar från den. Av de som svarade anser flest att svensk musik har ett speciellt sound.

4.2 Varifrån kommer ungdomars kunskaper om det svenska musikundret?

Svenska ungdomars vanligaste informationskälla om det svenska musikundret

Tabell 4.

Internet	15 %
Radio	9 %
TV	8 %
Skola	6 %
Vänner	6 %
Utanför skolan	4 %
Syskon	4 %
Mamma/Pappa	3 %
Släktingar	3 %

Källa: Enkätundersökning

De som säger sig ha hört uttrycket förut har oftast fått informationen från någon form av media. Detta visar resultatets tre starkaste informationskällor där internet, radio och TV ligger först. Medierna tillsammans står för 32 procent av de tillfrågade. Det är endast en liten del som säger sig ha lärt sig uttrycket i skolan. Därefter kommer kunskapen från den sociala delen som vänner och syskon. Dock svarade mer än hälften att de inte visste på denna fråga.

Summering tabell 4: De flesta har inget svar på denna fråga. Skolan nämns, dock är det få som säger sig fått informationen därifrån. Resultatet visar att det är från olika media som ungdomar fått informationen. Dessa är alla informationskällor som man för det mesta tar del av utanför eller efter skolan. Det som för eleven kan benämnas som fritid. Därför kan man se på vad de själva säger sig värdera mest på sin fritid.

Svenska ungdomars personliga intresse

Tabell 5.

Vara med vänner/familj	71 %
Lyssna på musik	63 %
idrott/träna	56 %
Se på TV/DVD	51 %
Surfa på datorn	49 %
Spela dataspel	43 %
Gå på bio	38 %
Sjunga/spela musik	26 %
Shoppa	24 %
Läsa	24 %

Källa: Enkätundersökning

Tabellen visar de alternativen som flest kryssade för. Här kunde de lista fler än ett av alternativen. Resultatet visar att ungdomar anser att familj och vänner betyder mest. Detta svar kan även innefatta att man gör de olika alternativen nedan. Då tillsammans med vänner eller familj. Att lyssna på musik är också något som ungdomar värdesätter att göra på sin fritid då flera än hälften uppgett det som ett personligt intresse. Detta alternativ är mer precist och kan göras både med andra eller när man är själv. Efter detta kommer i fallande ordning att idrotta eller träna, se på TV eller DVD samt att surfa på datorn.

Summering tabell 5: Familj och vänner betyder mest för ungdomar. Idrott rankas även högt som fritidsintresse. TV och dator visar sig också uppta många ungas fritid.

Ungdomars musikintresse och konsumtion

Då ungdomarna blev ombudda att ranka sitt personliga musikintresse från ett till fem lägger flest (30 procent) sig på fyra. Detta visar att en ansenlig mängd har något som kan tolkas som ett större musikintresse. Något färre (28 procent) har lagt sig på tre i skalan. En fjärdedel av de tillfrågade rankar sitt musikintresse som mycket stort. Detta följs av 16 procent som rankat sitt intresse som två i skalan. Endast en procent anser sig ha mycket lite musikintresse. Om man här utgår från trean som ett medel och lägger ihop de som är över och under den väger ”mycket stort musikintresse” tyngst. Fyran och femman som lutar åt mycket stort musikintresse tillsammans blir nästan hälften av de tillfrågade. Detta jämförs med tvåan och ettan som lutar åt mycket lite musikintresse som blir 14 procent.

Även om ungdomarna har ett stort musikintresse speglas inte deras utövande av sysselsättning på skolan. På frågan i vilka sammanhang de sjöng eller spelade instrument svarade hälften att de gjorde det när de var själva och 30 procent uppgav att de gjorde det i skolan.

De flesta av ungdomarna lyssnar på musik via Spotify, som fler än hälften säger sig ha som största musikförmedlare. CD skivan är trots dalande popularitet också en av de svar som en fjärdedel använder sig av när de lyssnat på musik. Radio, MP3 och Ipod nämns också av en del. Mer än hälften av de tillfrågade lyssnar på musik aktivt dagligen. Dock är det få som läser musikrelaterade texter i till exempel bloggar eller tidningar. Endast 13% gör det dagligen. De flesta svarade att de aldrig gör det eller i så fall mer sällan.

Summering om varifrån ungdomars uppfattning om det svenska musikundret kommer : Det är Internet, TV och radio som är de primära informationskällorna till ungdomars uppfattning om det svenska musikundret.

4.3 På vilket sätt arbetar skolan med det svenska musikundret?

Endast en av fem säger sig ha arbetat med ämnet i skolan. Resten har alltså inte stött på uttrycket inom skolans väggar. På grund av detta resultat är det därför svårt att undersöka på vilket sätt skolan lär ut om fenomenet.

Ungdomars vanligaste kulturutövande i skolan

Tabell 6.

Musik	36 %
Ingen	31 %
Måla/rita/teckna	21 %
Skriva	19 %
Dans	6 %

Källa: Enkätundersökning

Musik är den kulturaktivitet som flest utövar på skolan då mer än en tredjedel har kryssat det som svar. Endast fem procent mindre än musik har sagt att de inte utövar någon form av kulturaktivitet på skolan. Drygt en femtedel av de tillfrågade målar, ritar eller tecknar mest på skolan. Efter dessa alternativ ligger dans med 6 procent.

Summering tabell 6: Att utöva någon form av musikalisk aktivitet är den mest vanligaste formen av kulturutövande i skolan. Förhållandevis många av de tillfrågade utövar inte någon form av kulturaktivitet alls på skolan.

Det är läraren i den specifika kulturaktiviteten som ger mest stöd till eleven. Med andra ord, musikleäraren, bildläraren, svenskläraren och dansläraren. Detta har hela 65 procent av de tillfrågade uppgett vara den mest betydelsefulla stötten i sitt kulturutövande. Nästan hälften säger också att det är ifrån musikleäraren som de får mest stöd från i sitt musikintresse. Med andra ord är det läraren i det valda kulturutövandet som eleven känner att de får mest stöd ifrån.

Då flest svarat att de inte arbetat med fenomenet får man vrida på frågan genom att se den från en annan vinkel. Det svenska musikundret gömmer sig inom de olika kulturerna av musik som ändå behandlas inom verksamheten. Genom att se hur skolan arbetar med dessa kan man då skapa sig en bild av hur undervisningen vanligtvis går till. Vanligaste undervisningssituationen vid inläring om nutidsmusik är att man i klassen lyssnar på musiken. Samma svar visar sig i frågan hur man i skolan arbetar med de olika kulturerna (i detta fall allt från klassisk konstmusik och traditionella visor till hip hop och death metal). Några andra exempel på svar är att man sett på film om ämnet eller varit på uppvisningar. Dock är det få som uppger att man har diskuterat de olika fenomenen i klassen eller läst om det.

Ett annat resultat visar sig i frågan på hur de arbetat med svensk musikhistoria. Här säger sig ungefär hälften av de tillfrågade aldrig arbetat med ämnet. Med andra ord är det inte lika vanligt att arbeta med svensk musikhistoria som med nutidsmusik eller musikkulturer. Samma resultat visar sig i hur de arbetat med medias användning av musik. Fler än hälften har inte arbetat med ämnet i skolan. Det vanligaste sättet att lära sig om svensk musikhistoria och medias användning av musik är dock att man har läst eller diskuterat om ämnet i klassen. Resultatet visar att medias användning av musik eller svenska musikhistoria inte är ämnen som skolan arbetar med i så hög grad.

Summering om vilket sätt som skolan arbetar med det svenska musikundret:

Det svenska musikundret är inte något som skolan prioriterar i undervisningen. Endast en av fem uppger att de har arbetat med det i skolan. Det vanligaste sättet att undervisa i musikkultur är att man lyssnar på musiken. Däremot visar resultatet på att uppföljningen i undervisningen är knapp då inte lika många uppger att de diskuterat ämnet eller läst om det.

5. Analys och slutdiskussion

Analysen kommer att delas in i två delar och kommer utgå från det övergripande syftet; att undersöka kunskaperna kring det svenska musikundret hos ungdomar, samt se varifrån dessa kommer. I föregående text presenterades resultatet av de frågor som ställdes. Dessa resultat skall nu tolkas och analyseras med hjälp av den tidigare forskningen som presenterats. Jag skall även jämföra resultatet med läroplanen för grundskolan och musikämnets syfte. Som avslutande del kommer en kortare sammanfattning om de mest framträdande slutsatserna av detta arbete.

5.1 Analys kring ungdomars kunskaper om fenomenet och var de kommer ifrån

Det är få av de tillfrågade ungdomarna som har hört uttrycket det svenska musikundret förut. Ändå nämner fler än hälften artister eller grupper som de anser ingå i fenomenet. Detta kan tolkas som att fler trots allt har en uppfattning. ABBA är den gruppen som flest ungdomar relaterar till fenomenet. *Mamma mia* är den låt som flest uppgår. Resultatet speglar de teorier kring fenomenet som jag presenterade i bakgrundsdel, där nämns också ABBA utav många.⁵³ Björn Skifs nämns dock inte alls, även då han enligt Anders Jonsson var med i någon form av början av fenomenet, samt den första svensken att lägga sig på Billboardlistan.⁵⁴ Förklaringen till fenomenet som flest uppgav var att svensk musik hade ett speciellt ”sound”. Med andra ord anser de som svarat att svensk musik låter på ett specifikt sätt. Detta kan stödjas utav Sandgrens teori kring svenska hitlåtar och deras likheter med barnramsor.⁵⁵ Den fakta kring fenomenet som ungdomar har, kommer i första hand från olika media som internet, radio och TV. Knappt en av tio nämner skolan som kunskapskälla. Ämnet prioriteras inte i lektionsplaneringen. Förmodligen beror detta på att lärarna redan har ett stort antal ämnen som skall beröras under grundskolans gång. Därför kan det vara svårt att hävda populärkulturella ämnen framför de som skall innefattas i grundskolans uppnåendemål. Alltså konkurrerar, som Persson nämnde, skolan med media om kunskapsmonopolet i just denna fråga.⁵⁶ Ungdomar lär även utanför skolan. Detta är något som både Persson och Bergman diskuterar.⁵⁷ De kunskaper de får via internet, radio eller TV behöver inte konkurrera med de kunskaper som lärs ut inom skolan.

Svenska artisters skapande och uppfinnande är det som flest ser som anledning till fenomenet. Här tänds nyfikenheten kring vad som läggs i den meningen. Man kan här undra om ungdomarna har en uppfattning om de entreprenörer, regissörer och producenter som nämndes tidigare i arbetet.⁵⁸ Men de kan också syfta på skapandet och uppfinningsrikedomen i arbetet med att skriva olika låtar.

Att så få av de tillfrågade ungdomarna inte hade en uppfattning om ämnet är inte förvånande. De lever i en ungdomskultur där informationen flödar snabbt och det som händer igår glöms för det som skall hända i morgon. De visar trots detta en enighet i att gruppen ABBA och deras låtar för dem är synonymt med det svenska musikundret. Anledningen till att de stod ut mer än de andra alternativen kan ligga i att de kan ha lyssnat på musiken i klassen. Detta baserat på de resultat som visade sig i frågan om skolan vanligtvis arbetade med musik i skolan. Resultatet kan även bero på bandet som fenomen. Det är tveksamt om det överhuvud taget går att vara svensk och undgått ABBA:s storhet. Detta både inom landet men nästan mera utanför landets gränser. Även då det nästa är trettio år

53 Jonsson Anders (2000), Foretagsamheten.se, Startade det svenska musikundret (u.å.), Lövmö Jonsson Erik (2010)

54 Jonsson Anders (2000)

55 Sandgren Patrik (2000)

56 Persson Magnus (2000)

57 Bergman Åsa (2009), Persson Magnus (2000)

58 Foretagsamheten.se, Startade det svenska musikundret (u.å.), Lövmö Jonsson Erik (2010)

sedan de slutade fortsätter de med att sätta Sverige på kartan. Filmer och musikalerna sätts upp utanför Sveriges gränser. Stora stjärnor som till exempel Erasure och Madonna använder sig av låtarna i sin musik. ABBA är ett så starkt lysande varumärke för Sverige att det helt enkelt inte går att blunda för det. Därför kan dagens ungdom inte heller dom vara blinda för det faktum.

5.2 Analys på hur skolan arbetar med musik

Resultatet visar på skolans prioriteringar. Det musikkulturella fenomenet som enligt Portnoff & Nielsens genererar en stor del av den svenska ekonomin idag⁵⁹ främjas inte i skolan. Antagligen har ämnet inte berörts i sin helhet på de skolor som var med på denna undersökning. Detta är synd då både Sernhede, Aagre, Bergman och Persson visar på den roll som musikkulturen har för ungdomar.⁶⁰

Den vanligaste metoden när man undervisar i ungdomsmusik och olika musikkulturer är att man lyssnar på låtarna i klassen. Detta är ett bra sätt att undervisa då man lär med alla sinnen, hörseln är ett. Detta visar att skolan i viss mån speglar samhället i nutidsorientering när det gäller musik. Resultatet visar även att eleverna blir presenterade för de olika förgreningar av kulturer som musiken har. Frågan man kan ställa sig är dock varför så mycket färre ungdomar har diskuterat eller läst om ämnet. De har fått en presentation genom att ha lyssna på musik men har inte lika ofta diskuterat det. Här skulle en vidareutveckling av ämnet kunna vara till stor hjälp i elevernas förståelse. Att eleven skall ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att analysera och samtala om musikens uttryck är även en av musikämnets huvudsyfte.⁶¹

Anledningen kan ligga i att ämnena ofta skils åt. Antingen har man musik eller så har man historia eller samhällskunskap. Men det ena behöver inte utesluta det andra. Genom att integrera ämnen med varandra så ges en större förståelse och helhetsbild på det man arbetar med. Varför inte arbeta med ämnet det svenska musikundret, som tema. Sjunga, spela och lyssna på låtar under musiklektionen för att sedan undersöka och efterforska mera under samhällslektionen eller historielektionen. Här kommer även svenskan in då elevernas forskning kan samlas i en gemensam portfolio som alla kan ta del av.

De flesta av ungdomarna har inte arbetat med Svensk musikhistoria eller medias användning av musik. Detta är två områden som skulle kunna vara till fördel i deras identitetsskapande. Svensk musikhistoria är en del av det svenska kulturarvet. Skolans styrdokumentet tar upp vikten av att veta om sitt kulturarv.⁶² Sernhede är en av de starkaste förespråkarna i frågan om musikens värde i ungdomars liv.⁶³ Musiken är inte bara en informationskälla där man kan få kunskap om olika kulturer, språk, värderingar, tidsepoker och mycket annat. Den kan med fördel inlemmas i stor del av undervisningen. Som Sernhede förklarar besitter den även ett språk och ett uttryck som annars kan vara svårt att förmedla och kommunicera.⁶⁴ Språket som finns i musiken ger ungdomar en möjlighet att uttrycka sig själva som individer på ett annat sätt än med det talade språket.

59 Portnoff & Nielsen (2012)

60 Sernhede Ove (2006), Aagre Willy m.fl (2002), Bergman Åsa (2009), Persson Magnus (2000)

61 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011)

62 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011)

63 Sernhede Ove (2006)

64 Sernhede Ove (2006)

Resultatet klargör att det är musikläraren som ger ungdomarna mest stöd i deras musikintresse. Detta visade sig även i svaren från Ungdomsstyrelsens rapport.⁶⁵ Det visar också att förutom att umgås med familj och vänner är musiklyssnande det ungdomar prioriterar mest att göra på sin fritid. Även detta överensstämmer med ungdomsstyrelsens undersökning där musikaktiviteter rankades som den fritidsaktivitet som unga utövade mest på sin fritid.⁶⁶ Det kan därför tolkas som att musiklärarna är de inom skolverksamheten som ger mest stöd för det vanligaste fritidsintresset bland ungdomar.

De flesta av ungdomarna lyssnar på Spotify dagligen. De får därigenom ett stort musikutbud. Spotify är även en tjänst med reklam. Därför är det betydelsefullt att upplysa ungdomarna om alla de värden som musik har och på vilka sätt som de används. Medias användning av musik är bara en av anledningarna till att lära eleverna ett kritiskt förhållningssätt. Utvecklingen av hur unga lyssnar på musik är något som skolan borde följa med i. Speciellt när resultatet från undersökningen visar hur få det är av ungdomarna som läser texter som är relaterade till musik. Tolkat utifrån ungdomarnas egna intressen borde musikämnet prioriteras lika mycket som basämnena. Här har skolan tillfälle att bjuda in och dra nytta av ungdomskulturens musik. Genom att använda sig av ett redan befintligt intresse hos eleverna kan skolan skapa lärandemiljöer som är mer anpassade efter individerna som studerar där.

Även om ungdomarna har ett stort musikintresse speglas inte deras utövande av sysselsättning på skolan. Hälften av de tillfrågade sjöng eller spelade musik när de var för sig själva. Svaret är i sig inte konstigt då det förmodligen skulle stämma på de flesta. Än dock var det endast 30 procent som uppgav att de gjorde det i skolan. Hade resultatet stämt med läroplanen⁶⁷ hade fördelningen dessa emellan bytt plats med varandra. De som inte har egenintresset att sjunga eller spela musik på sin fritid skall i skolan få erbjudandet att i alla fall pröva på.

Skola kan inte ta åt sig äran i ungdomarnas kunskaper kring det svenska musikundret, det kan däremot Internet, TV och radio. Detta är synd då resultatet visar att så pass få har en uppfattning. Här hade jag önskat att ungdomarna hade fått en större förståelse för uttrycket, så att de därigenom kunde bilda sig en egen uppfattning kring det. De som sa sig ha en uppfattning har på egen hand utan skolans vägledning fått reda på fenomenet. Alltså måste ungdomarna ha ett egenintresse kring musikkultur eller helt enkelt trillat över uttrycket för att skaffa sig kunskapen.

65 Ungdomsstyrelsen (2011)

66 Ungdomsstyrelsen (2011)

67 Läroplan för grundskolan förskoleklassen och fritidshemmet (2011)

5.3 Slutdiskussion

De flesta av de tillfrågade har inte hört uttrycket det svenska musikundret tidigare. Dock är det gruppen ABBA med låten *Mamma mia* som de flesta av de tillfrågade ungdomarna förknippar med fenomenet. Kunskapskällan till detta är inte skolan utan TV, radio och internet. Detta visar att ungdomar lär även utanför skolan. Vanligaste sättet att undervisa i olika musikfenomen är genom att lyssna på den specifika genren. Däremot följs inte detta lika ofta av att man diskuterar eller läser om det. Ett av musikämnetns syften är att analysera och diskutera musiken för att därmed skaffa sig en djupare kunskap om den, samt för att mötas i diskussion. Det är musikläraren som ger mest stöd till ungdomars vanligaste fritidsintresse.

Jag ville i detta arbete undersöka vad ungdomar har för kunskaper om det svenska musikundret. Eftersom att det inte fanns en undersökning i denna frågan tidigare fick jag därför material av min enkätundersökning och har nu fått en bild av deras kunskaper. Efter att ha tagit del av den tidigare forskningen har jag blivit mer inspirerad att i min framtida profession som lärare använda mig utav musiken i min undervisning. Jag kan tydligare se hur man, som jag skrev i början av arbetet, kan använda sig av musiken som ett kunskapsverktyg.

Som slutsats vill jag därför understryka musiklärarens roll för ungdomar. Då resultatet från min undersökning visar på att eleverna inte så ofta får förutsättningar att analysera och diskutera musikämnet på det sätt som det står i Läroplanen. Jag anser att musikämnet kan användas på ett bredare sätt det kan inspirera till vidare kunskaper av ett ämne. Här efterlyser jag en större kraftansträngning från skolans håll när det gäller att uppmärksamma kulturämnet musik. Samt att ge läraren i ämnet större ansvar för elevernas musikkunskaper, inte bara i det praktiska musikutövandet. Kulturämnen där musiken är ett exempel är viktiga i utbildningsvetenskapliga syften. För att återkomma till det som genom arbetets gång har blivit en av mina huvudteser; musiken har ett större värde än bara det man kan förnimma med hörseln. Den kan erbjuda ungdomarna alternativa uttryckssätt som kan vara avgörande i adolescensen och i deras identitetsutveckling. Därmed kan det även påverka hur deras framtid kommer att formas.

5.4 Förslag till vidare forskning

Under arbetets gång har jag förstått metodvalets fördelar och nackdelar. För en eventuell fortsatt efterforskning av ämnet kan jag se fördelar med en undersökning baserad på intervjuer. För att på det viset kunna ställa eventuella följdfrågor som dyker upp. Då min undersökning baseras på enkätfrågor som eleven besvarat anonymt har jag inte fått möjlighet till att återkoppla till eleven. Dock har jag genom enkäterna kunnat ta del av flera ungdomars kunskaper på ett sätt som jag inte hade om jag valt att intervjua dem en och en. Det hade även vart intressant att ta del av pedagogernas tankar kring hur de arbetar med musik i lärandesituationer.

Under arbetets gång har jag fått lämna många intressanta områden därhän till fördel för mina egna frågeställningar. Många frågetecken skulle behövas dras raka när det gäller ungdomskulturen, som är ett helt universum i sig. I detta arbete har jag endast tittat närmare på en liten del av den. Ett intressant spår skulle vara att titta närmare på musikens inverkan och betydelse på unga när det gäller livsval och identitetsskapande. Hur mycket musiken spelar in på ungas val av klädstil, politisk åsikt, val av vänner, förhållningssätt till vuxna och samhället samt studiesituation. Eller vända på frågan, är det klädstilen, åsikterna, vännerna och samhället som avgör vad man lyssnar på? Detta är samhälleliga kulturfrågor som både Bergman och Sernhede berör. De är tänkvärda och

relevanta för en bättre förståelse på hur ungdomar påverkas av yttre stimulanser och hur skolan kan arbeta med det.

För en djupare analys skulle det även varit intressant att göra en liknande undersökning som sträcker sig från högstadiet upp till gymnasiet. På det viset skulle man kunna göra en kartläggning för eventuella kunskapsutvecklingar. Denna undersökning skulle även kunna följas upp genom att göra årsvis för att se efter likheter eller skillnader över tid.

Källor och litteratur

Opublicerade källor

Enkätundersökning, Landsbygd, genomförd 2012-04-30, Blanketter förvaras hos författaren i pappersupplagor

Enkätundersökning, Tätort, genomförd 2012-05-02, Blanketter förvaras hos författare i pappersupplagor

Enkätundersökning, Närs kommun till större kommun, genomförd 2012-05-01, Blanketter förvaras hos författare i pappersupplagor

Enkätundersökning, förort, genomförd 2012-05-03, Blanketter förvaras hos författare i pappersupplagor

Enkätundersökning, Större stad, genomförd 2012-05-07, Blanketter förvaras hos författare i pappersupplagor

Tabell 1. Resultat från enkätundersökning genomförd mellan 2012-04-30 till 2012-05-17

Tabell 2. Resultat från enkätundersökning genomförd mellan 2012-04-30 till 2012-05-17

Tabell 3. Resultat från enkätundersökning genomförd mellan 2012-04-30 till 2012-05-17

Tabell 4. Resultat från enkätundersökning genomförd mellan 2012-04-30 till 2012-05-17

Tabell 5. Resultat från enkätundersökning genomförd mellan 2012-04-30 till 2012-05-17

Tabell 6. Resultat från enkätundersökning genomförd mellan 2012-04-30 till 2012-05-17

Publicerade källor Litteratur

Aagre Willy, Anne de Haas, Cecilia Häggström, Mats Lieberg och Sven Mörch (2002) *Nordiska tonårsrum, vardagsliv och samhälle i det moderna*. Lund: Studentlitteratur

Bergman Åsa (2009) *Växa upp med musik- Ungdomars musikanvändande i skolan och på fritiden*, Avhandling för filosofie doktorsexamen i musikvetenskap. Göteborgs Universitet

Carle Jan & Lennart G Svensson (2012) *Att genomföra examensarbete*. Kommentarsmaterial till kurserna LAU390/LAU395/LSÄ600 inom lärarprogrammet LP01, Göteborg: Sociologiska institutionen

Esaiasson Peter, Mikael Gilljam, Henrik Oscarsson, Lena Wägnerud (2003) *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Stockholm: Nordstedts

Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2011) Stockholm: Skolverket

Persson Magnus (2000) *Populärkulturen och skolan* Lund: Studentlitteratur

Portnoff Linda & Tobias Nielsen. (2012) *Musikbranschen i siffror- statistik för 2010, rapport 0118 Rev B*. Stockholm: tillväxtverket

Rienecker Lotte & Peter Stray Jörgensen (2008). *Att skriva en bra uppsats*. Stockholm: Liber

Sernhede Ove (2006) *Ungdom och kulturens omvandlingar; åtta essäer om modernitet, ungas skapande och fascination inför svart kultur*. Göteborg: Daidalos

Stukat Staffan (2005) *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: studentlitteratur

Ungdomsstyrelsens skrifter (2011) *När, var, hur – en analys av ungas kulturutövande på fritiden* 2011:1, Stockholm

Waldfoegel Joel & Ferreira Fernando (2010) *Pop internationalism: has a half century of world music tradedisplaced local culture*. genom Portnoff & Nielsen (2012) *Musikbranschen i siffror- statistik för 2010, Rapport 0118 Rev B*, Stockholm: Tillväxtverket

Elektroniska källor

Billboard Hot 100 (2012), i Wikipedia [hemsida] (2012-04-16)
http://sv.wikipedia.org/wiki/Billboard_Hot_100

www.foretagsamheten.se Startade det svenska musikundret (u.å.), i Företagsamheten [hemsida] u.å. (2012-05-05) <http://foretagsamheten.se/Entreprenorer/Entreprenorer/Stikkan-Anderson/>

Johnsson Anders, Så skapades det svenska musikundret (artikel i dagens nyheter, 2000)
www.presstext.se (hämtat 12-04-15)

Lövmo Jonsson, Erik (2010), "Det svenska musikundret 2.0", i Benshi. Kulturmagasinet om film, litteratur, musik och scenkonst [hemsida] 2010-11-20 (2012-05-05)
<http://www.benshi.se/det-svenska-musikundret-2-0>

Sandgren, Patrik (2000), "Varför är svensk popmusik så populär utomlands? Synpunkter på det 'svenska musikundret' och på det spontana i popmusikens musikaliska språk", i STM-Online [hemsida], vol. 3/2000 http://musikforskning.se/stmonline/vol_3/psandgren/index.php

Skollagen (2010) Kapitel 10 paragraf 2
http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_

Bilaga enkätfrågor

I denna undersökning finns inga svar som är rätt eller fel, vi vill endast ha dina egna erfarenheter och uppfattningar. Frågorna är formulerade med svarsalternativ där du kryssar i det du anser stämma mest. Om ej annat anges är det endast ett av svarsalternativen som skall kryssas i.

1.

Vilket år är du född?

Svar:.....

2.

Kvinna.....

Man.....

3.

Har du några personliga intressen? Sätt ett kryss vid det som intresserar dig mest. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

Baka/laga mat.....

Delta i föreningsliv (ej idrott eller musik)....

Delta i politiska sammanhang.....

Delta i religiöst sammanhang

Gå på bio.....

Handarbete

(sy/sticka/virka/väva/snickra ect.).....

idrott/träna.....

Leka.....

lyssna på musik.....

Läsa.....

Måla/rita/teckna.....

Se på TV/DVD.....

Shoppa.....

Sjunga/ spela musik.....

Skriva.....

Spela dataspel.....

Spela annat spel.....

Spela teater.....

Surfa på datorn.....

Titta på idrott.....

Vara med vänner/familj.....

Annat..... precisera.....

4.

Hur mycket musikintresse anser du dig själv ha. Ringa runt den siffran på skalan som stämmer mest med dig själv.

Mycket lite
1 2 3 4 5
Mycket stort

5.
Är du aktiv i någon form av musikaktivitet/förening utanför skolan?

JA.....
NEJ.....

6.
I vilka sammanhang sjunger du eller spelar något instrument? Sätt ett kryss vid det som stämmer mest på dig. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

Aldrig.....
När jag är för mig själv.....
I kör eller orkester/band.....
I skolan under lektionstid.....
Med familjen.....
Med andra släktingar.....
Med vänner.....
På fester.....
Vid traditioner.....

7.
Vilket är det vanligaste sättet för dig att lyssna på musik?

Lyssnar inte på musik
CD.....
iPod.....
Kassett.....
Live.....
MP3.....
Radio.....
Spotify.....
Vinyl.....
Annat..... i så fall vilket?.....

8.
Hur ofta lyssnar du aktivt på musik (ej inräknat reklam, bakgrundsmusik i affärer osv).

Dagligen.....
En eller flera ggr i veckan.....
En eller flera gånger i månaden.....
Mer sällan eller aldrig.....

9.
Hur ofta läser du musikrelaterade texter? (böcker, bloggar, tidningar, artiklar)

Dagligen.....
En eller flera ggr i veckan.....
En eller flera gånger i månaden.....

Mer sällan eller aldrig.....

10.

Har du hört talas om ”det svenska musikundret”?

JA.....

NEJ.....

11.

Om ja, hur har du hört talas om det? Sätt ett kryss vid det som stämmer mest på dig. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

Internet.....

Intresseföreningar.....

Utanför skolan.....

Mamma/pappa.....

Radio.....

skola.....

Släkting.....

Syskon.....

Tidningar.....

TV.....

Vänner.....

Annat..... i så fall var?.....

12.

Hur skulle du definiera det svenska musikundret? Sätt ett kryss vid det du anser stämma mest. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

Svenska:

Artister som spelas utomlands.....

Artister som är med på utländska topplistor.....

Artister som är stora i Sverige.....

Discjockeys som spelas utomlands.....

Discjockeys som är med på utländska topplistor.....

Discjockeys som är stora i Sverige.....

Låtar som spelas utomlands.....

Låtar som är med på utländska topplistor.....

Låtar som är stora i Sverige.....

Låtskrivare som spelas utomlands.....

Låtskrivare som är med på utländska topplistor.....

Låtskrivare som är stora i Sverige.....

Musikvideoregissörer som spelas utomlands.....

Musikvideoregissörer som är med på utländska topplistor

Musikvideoregissörer som är stora i Sverige.....

Producenter som spelas utomlands.....

Producenter som är med på utländska topplistor.....

Producenter som är stora i Sverige.....

Annat..... precisera.....

13.

Nämna tre artister eller grupper du anser ingå i det svenska musikundret. Om du bara kommer på ett eller två alternativ, så skriv vet ej på de andra.

1.....

2.....

3.....

14.

Nämna tre låtar du anser ingår i det svenska musikundret. Om du bara kommer på ett eller två alternativ, så skriv vet ej på de andra.

1.....

2.....

3.....

15.

Vad antar du att det svenska musikundret kan beror på? Sätt ett kryss vid det du tycker stämmer bäst. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

musiken har ett speciellt sound.....

regeringens stöd till svenska musiker.....

skolas musikundervisning lägger grund för svenska musiker

svenska artisters utseende.....

svenskar är bra på engelska.....

Sverige är bra på att skapa och uppfinna.....

Sverige är bra på att lansera artisterna.....

svenska artisters flitiga turnerande.....

svenska gruppers sammansättning.....

svenska musiker är tekniskt skickliga.....

svensk vistradition.....

annat..... precisera.....

16.

Vilken typ av kulturaktivitet utövar du mest på den skola som du går på?

- Ingen.....
- Dans.....
- Musik.....
- Måla/rita/teckna.....
- Skriva.....
- Teater.....
- Annat..... i så fall vad?

17.

Varifrån i skolan känner du att du får mest stöd för din kulturaktivitet?

- Läraren i det ämnet.....
- En lärare efter skoltid.....
- En lärare i annat ämne.....
- Alla lärare.....
- Annat..... precisera

18.

Varifrån i skolan känner du att du får mest stöd för ditt musikintresse?

- En lärare efter skoltid.....
- En lärare i annat ämne.....
- Läraren i det ämnet.....
- Alla lärare.....
- Annat..... precisera

19.

Har du i undervisningen på skolan fått arbeta med det svenska musikundret?

- Ja, lite.....
- Ja, mycket.....
- Nej.....

20.

På vilket sätt har skolan arbetat med eller uppmärksammat den musik som är en del av ungdomskulturen idag? Sätt ett kryss vid det du anser stämmer mest. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

- Vi har varit på uppvisningar/konserter.....
- vi har haft uppvisningar/konserter.....
- vi har läst om det.....
- vi har lyssnat på musik i klassen.....
- vi har sett filmer om det.....

vi har haft diskussioner om det i klassen.....
Annat.....precisera

21.

På vilket sätt har skolan visat dig de olika kulturerna som finns i musik? I detta menas allt från klassisk konstmusik och traditionella visor till hip hop och death metal. Sätt ett kryss vid det du anser stämmer mest. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

Vi har varit på uppvisningar/konserter.....
vi har haft uppvisningar/konserter.....
vi har läst om det.....
vi har lyssnat på musik i klassen.....
vi har sett filmer om det.....
vi har haft diskussioner om det i klassen.....
Annat.....precisera

22.

På vilket sätt har skolan arbetat med svensk musikhistoria? Alltså inte det som är populärt på dagens hitlistor men som format den svenska musikklimatet. Sätt ett kryss vid det du anser stämmer mest. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

Vi har varit på uppvisningar/konserter.....
vi har haft uppvisningar/konserter.....
vi har läst om det.....
vi har lyssnat på musik i klassen.....
vi har sett filmer om det.....
vi har haft diskussioner om det i klassen.....
Annat.....precisera

23.

På vilket sätt har skolan arbetat med att diskutera medias användning av musik, till exempel i reklam eller annat kommersiellt ändamål?Sätt ett kryss vid det du anser stämmer mest. Du kan som mest kryssa för fem alternativ.

Vi har varit på uppvisningar/konserter.....
vi har haft uppvisningar/konserter.....
vi har läst om det.....
vi har lyssnat på musik i klassen.....
vi har sett filmer om det.....
vi har haft diskussioner om det i klassen.....
Annat.....precisera

Kolla genom dina svar en gång innan du lämnar tillbaka enkäten.
Tack för din medverkan!

